

۴۸/۳ میلیارد متر مکعب بود. موجودی آب این سدها در پایان سال آبی مذکور حدود ۴۰/۰ درصد از کل حجم مخازن این سدها بود که نسبت به پایان سال آبی قبل از آن به میزان ۱۷/۰ واحد درصد کاهش یافته است.

جدول ۲-۲- ارتفاع تجمعی بارندگی (میلی متر)

درصد اختلاف با متوسط ساله ۵۲ ساله	سال آبی	
	سال آبی گذشته	۱۳۹۹-۱۴۰۰
-۲۹/۴	-۳۴/۷	۳۱۸/۶
-۴۳/۴	-۵۴/۶	۱۸۲/۹
-۲۴/۴	-۲۹/۰	۲۵۸/۴
-۴۰/۴	-۵۵/۸	۸۸/۹
-۶۹/۳	-۷۷/۴	۳۶/۵
-۵۸/۷	-۶۴/۹	۱۰۱/۳
-۳۷/۶	-۴۹/۸	۱۴۶/۳

ماخذ: سازمان هواشناسی کشور، مرکز ملی پایش و هشدار خشک‌سالی

۲-۳- تولیدات زراعی^(۲) و باغی

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۰ حدود ۹۲/۹ میلیون تن انواع محصولات زراعی و باغی از اراضی و باغات کشور برداشت شد که نسبت به سال قبل از آن حدود ۲۰/۰ درصد کاهش نشان می‌دهد. از این میزان تولید، ۷۰/۵ میلیون تن (۷۵/۹ درصد) سهم محصولات زراعی بود که در مقایسه با سال زراعی قبل از آن معادل ۲۳/۲ درصد کاهش داشت. همچنین، تولید محصولات باغی به میزان ۲۲/۴ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۸/۰ درصد کاهش داشت.

۲- سال زراعی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ از مهر ماه ۱۳۹۹ لغایت شهریور ماه ۱۴۰۰ را شامل می‌شود و به جهت اختصار، در جداول و نمودارهای مربوطه به جای «سال زراعی ۱۳۹۹-۱۴۰۰»، «سال ۱۴۰۰» بیان می‌شود.

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۰ مجموع تولید محصولات عمده کشاورزی، شامل محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات حدود ۱۱۰/۱ میلیون تن بود. بر این اساس و طبق برآوردهای مقدماتی، ارزش افزوده گروه کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن معادل ۲/۶ درصد کاهش یافت.

جدول ۱-۳- عملکرد تولید محصولات کشاورزی (هزار تن)

سال	نرخ رشد (درصد)	
	۱۳۹۹	۱۴۰۰
زراعی	۶۸/۸	۶۴/۰
باغی	۱۸/۳	۲۰/۴
دامی	۱۲/۰	۱۴/۵
شیلات	۱/۰	۱/۱
جمع کل	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۱- با توجه به تغییر روش در نحوه جمع‌آوری آمار و اطلاعات و در نتیجه تغییر قابل توجه در آمار تولید محصولات کشاورزی در سال ۱۴۰۰، مقایسه عملکرد سال مذکور با سال‌های قبل امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱-۳- منابع آب

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور، در سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰^(۱)، حجم بارندگی در کشور ۲۴۱/۱ میلیارد متر مکعب با میانگین ارتفاع ۱۴۶/۳ میلی‌متر که نسبت به سال آبی قبل از آن و بلندمدت (۵۲ ساله) به ترتیب معادل ۴۹/۸- و ۳۷/۶- درصد کاهش یافت.

در سال آبی مورد بررسی، تعداد سدهای مخزنی کشور که دارای آمار روزانه بهره‌برداری می‌باشند، ۱۹۷ سد با حجم کل

۱- سال آبی ۱۳۹۹-۱۴۰۰، نیمه دوم سال ۱۳۹۹ و نیمه اول سال ۱۴۰۰ را شامل می‌شود.

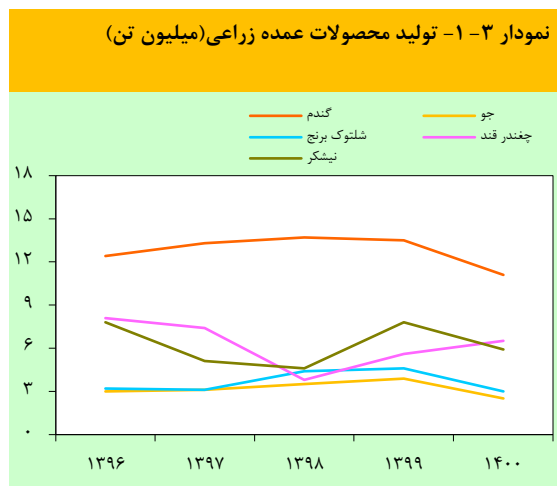
گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

جدول ۳-۳- عملکرد محصولات عمده زراعی و باغی در واحد سطح (۱) (کیلوگرم/هکتار)

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
تولیدات زراعی			
-۲۱/۳	۱۷۷۶	۲۲۵۵	گندم
-۲۶/۰	۱۷۲۲	۲۳۲۸	جو
-۱۲/۶	۴۶۶۰	۵۳۳۵	شلتوک برنج
-۹/۲	۷۴۶۲	۸۲۱۷	ذرت دانه‌ای
۰/۱	۲۸۱۷	۲۸۱۳	پنبه
-۲۶/۰	۶۵۹۴۵	۸۹۰۸۸	نیشکر
۵/۰	۵۴۳۰۶	۵۱۷۰۸	چغندر قند
۱۱/۶	۱۷۸۱	۱۵۹۶	دانه‌های روغنی
-۴/۸	۲۰۷۱	۲۱۷۶	توتون و تنباکو
-۱۷/۰	۸۰۳	۹۶۸	حبوبات
-۲/۸	۳۵۸۶۸	۳۶۸۸۸	سیب‌زمینی
-۱۰/۰	۴۴۷۹۱	۴۹۷۵۲	پیاز
تولیدات باغی			
۰/۰	۲۱۸۷۵	۲۱۸۷۳	مرکبات
-۹/۳	۱۰۸۷۷	۱۱۹۸۹	انگور
-۲/۳	۱۸۴۹۳	۱۸۹۲۰	سیب
-۲۲/۸	۷۰۴	۹۱۲	پسته
۳۷/۹	۸۱۸۴	۵۹۳۳	برگ سبز چای

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- نسبت ارقام کامل تولید به سطح زیر کشت بارور

در سال زراعی مورد بررسی، مجموع تولید گروه غلات (گندم، جو، شلتوک برنج و ذرت دانه‌ای) با ۲۴/۹ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۹ به ۱۷/۳ میلیون تن رسید. در سال ۱۴۰۰، تولید جو و شلتوک برنج به ترتیب با ۳۶/۰ و ۳۳/۵ درصد کاهش نسبت به سال قبل از آن مواجه بود.

جدول ۳-۴- تولید و سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی و باغی (۱)

(هزار هکتار - هزار تن)

درصد تغییر	۱۴۰۰		۱۳۹۹			
	تولید	سطح زیر کشت	تولید	سطح زیر کشت		
تولیدات زراعی						
-۱۷/۸	۴/۴	۱۱۱۳۲	۶۲۶۹	۱۳۵۴۱	۶۰۰۵	گندم
-۳۶/۰	-۱۳/۵	۲۴۷۹	۱۴۴۰	۳۸۷۵	۱۶۶۵	جو
-۳۳/۵	-۲۳/۹	۳۰۳۳	۶۵۱	۴۵۶۱	۸۵۵	شلتوک برنج
-۳۸/۶	-۳۲/۴	۶۶۸	۹۰	۱۰۸۹	۱۳۳	ذرت دانه‌ای
-۲۱/۱	-۲۱/۲	۲۱۹	۷۸	۲۷۸	۹۹	پنبه
-۲۳/۶	۳/۳	۵۹۲۵	۹۰	۷۷۵۱	۸۷	نیشکر
۱۶/۳	۱۰/۸	۶۵۲۲	۱۲۰	۵۶۰۷	۱۰۸	چغندر قند
-۷/۵	-۱۷/۰	۴۹۳	۲۷۷	۵۳۳	۳۳۴	دانه‌های روغنی
-۶۰/۹	-۵۸/۹	۱۰	۵	۲۶	۱۲	توتون و تنباکو
-۴۱/۹	-۳۰/۱	۴۵۸	۵۷۰	۷۸۸	۸۱۵	حبوبات
-۳۰/۶	-۲۸/۶	۳۹۱۲	۱۰۹	۵۶۳۷	۱۵۳	سیب‌زمینی
-۲۶/۵	-۱۸/۳	۲۴۵۳	۵۵	۳۳۳۵	۶۷	پیاز
تولیدات باغی						
-۵/۱	-۵/۱	۵۳۱۶	۲۴۳	۵۶۰۳	۲۵۶	مرکبات
-۱۸/۱	-۹/۸	۲۷۷۵	۲۵۵	۳۳۹۰	۲۸۳	انگور
-۴/۳	-۲/۱	۴۰۴۴	۲۱۹	۴۲۲۵	۲۲۳	سیب
-۶/۸	۲۰/۷	۳۶۰	۵۱۲	۳۸۷	۴۲۴	پسته
۳۳/۳	-۳/۴	۱۷۶	۲۱	۱۳۲	۲۲	برگ سبز چای

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- ارقام سطح زیر کشت محصولات باغی مربوط به سطح زیر کشت بارور است.

جدول ۳-۶- وضعیت تولید و صادرات محصولات شیلات

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
	۱۲۵۸	۱۲۶۹	تولید (هزار تن)
-۰/۸	۶۷۳	۶۸۴	آبهای جنوب
-۱/۷	۳۰	۳۱	آبهای شمال
-۴/۱	۵۵۶	۵۵۳	آبزی پروری
			صادرات
۴/۸	۵۵۴	۵۲۹	ارزش (میلیون دلار)
۱۹/۵	۱۶۷	۱۴۰	مقدار (هزار تن)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان شیلات ایران

۳-۴- خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

به منظور تشویق کشاورزان به تولید محصولات اساسی کشاورزی، ایجاد تعادل در نظام تولید و حفظ سطح درآمد کشاورزان، دولت طی سالهای اخیر اقدام به تعیین قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و خرید این محصولات کرده است. در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، قیمت تمامی محصولات زراعی مشمول خرید تضمینی در مقایسه با سال زراعی قبل از آن بین ۳۵/۰ تا ۱۰۷/۱ درصد افزایش یافت. در سال زراعی مورد بررسی، قیمت خرید تضمینی گندم نسبت به سال زراعی قبل از آن (صد در صد) ۱۰۰/۰ درصد افزایش یافت و بیشترین رشد قیمتی به چغندر قند بهاره معادل ۱۰۷/۱ درصد اختصاص داشت.

جدول ۳-۷- قیمت خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۱۰۰/۰	۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰	گندم
۴۶/۰	۲۳۷۹۸	۱۶۳۰۰	جو
۳۵/۰	۸۲۵۱۲	۶۱۱۲۰	برنج خزر
۱۰۷/۱	۱۲۴۷۶	۶۰۲۴	چغندر قند

ماخذ: مصوبات هیات وزیران

۳-۵- یارانه پرداختی

در سال ۱۴۰۰، یارانه پرداختی بابت کالاها و خدمات (موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰) به میزان ۱۶/۳ هزار میلیارد

در سال ۱۴۰۰، مجموع تولید محصولات زراعی صنعتی^(۱) نسبت به سال زراعی قبل از آن با کاهش ۷/۲ درصدی به ۱۳/۲ میلیون تن رسید. در این سال، تولید نیشکر و چغندر قند به ترتیب ۴۵/۰ و ۴۹/۵ درصد از تولید محصولات زراعی صنعتی را به خود اختصاص دادند و تولید این محصولات به ترتیب به ۵/۹ و ۶/۵ میلیون تن رسید. در میان محصولات زراعی صنعتی، تولید چغندر قند با ۱۶/۳ درصد رشد از بیشترین میزان افزایش تولید در سال مورد بررسی برخوردار بود.

۳-۳- تولیدات دامی و شیلات

بر اساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، مجموع تولید محصولات دامی (گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر خام، تخم مرغ و عسل) در سال ۱۴۰۰، حدود ۱۵/۹ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۰/۴ درصد کاهش یافت.

جدول ۳-۵- تولید محصولات دامی (هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۲/۸	۹۰۹	۸۸۴	گوشت قرمز
-۱/۹	۱۱۰۴۹	۱۱۲۶۸	شیر خام
۱/۴	۲۶۷۹	۲۶۴۱	گوشت مرغ
۸/۷	۱۱۷۷	۱۰۸۲	تخم مرغ
-۲/۸	۱۱۲	۱۱۵	عسل
-۰/۴	۱۵۹۲۶	۱۵۹۹۱	جمع کل

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

در سال ۱۴۰۰، تولید محصولات شیلات حدود ۱۲۵۸ هزار تن بود که نسبت به سال قبل از آن ۰/۸ درصد کاهش داشت. معادل ۵۳/۴ و ۲/۴ درصد از محصولات مذکور به ترتیب از آبهای جنوب و شمال صید شد و ۴۴/۲ درصد از محل آبزی پروری استحصال گردید. در این سال، مقدار و ارزش صادرات محصولات مختلف شیلات به ترتیب ۱۶۷ هزار تن و ۵۵۴ میلیون دلار بود که نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب به میزان ۱۹/۵ و ۴/۸ درصد افزایش داشت.

۱- شامل پنبه، نیشکر، چغندر قند، دانه‌های روغنی و «توتون و تنباکو» می‌باشد.

۳-۶- سرمایه‌گذاری دولت

مطابق آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، در سال ۱۴۰۰ عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی دولت برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب» معادل ۱۹۹/۶ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل از آن حدود ۶۸/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. بدین ترتیب، از مجموع رقم مصوب اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول مزبور در قانون بودجه کل کشور (۴۲۰/۹ هزار میلیارد ریال)، ۴۷/۴ درصد تحقق یافت.

اعتبارات پرداخت شده بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» معادل ۶۰/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۹، به میزان ۲۶/۵ درصد افزایش یافت. در این سال، برنامه ساماندهی اراضی کشاورزی با سهم ۵۲/۱ درصدی، بیشترین سهم از اعتبارات فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» را به خود اختصاص داد.

در سال ۱۴۰۰، اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه منابع آب، با ۹۶/۶ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۱۳۸/۹ هزار میلیارد ریال رسید. برنامه عرضه آب با ۵۶/۴ درصد سهم، بیشترین سهم از پرداخت‌های عمرانی به امور توسعه آب را به خود اختصاص داد.

جدول ۳-۹- عملکرد اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب»

پایان سال	درصد تغییر	سهم (درصد)		درصد تغییر	۱۴۰۰		
		۱۳۹۹	۱۴۰۰		مبلغ مصوب	درصد تحقق	
۱۳۹۹	۴۸/۰	۶۰/۷	۲۶/۵	۴۰/۴	۳۰/۴	۱۳۳/۴	۴۵/۵
۱۴۰۰	۷۰/۷	۱۳۸/۹	۹۶/۶	۵۹/۶	۶۹/۶	۲۸۷/۴	۴۸/۳
کل	۱۱۸/۶	۱۹۹/۶	۶۸/۳	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۲۰/۹	۴۷/۴

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی، خزانه‌داری کل کشور

ریال بود. از این مبلغ، معادل ۱۰۶۹ میلیارد ریال به کالاها و خدمات و فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی پرداخت شد که معادل ۶/۶ درصد از کل یارانه پرداختی از محل ردیف بودجه‌ای مزبور می‌باشد.

جدول ۳-۸- عملکرد پرداخت یارانه در سال ۱۴۰۰

(موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰)

مبلغ	سهم از کل (درصد)
۱۰۶۹	۶/۶
جمع مصارف بخش کشاورزی	
۱۰۶۹	۶/۶
کمک زیان شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران	
۱۵۲۱۲	۹۳/۴
یارانه پرداختی به سایر بخش‌ها	
۱۶۲۸۱	۱۰۰/۰
کل یارانه پرداختی	

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

در سال ۱۴۰۰، توزیع کود شیمیایی توسط دولت با ۶/۲ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۹ به ۲۱۱۴ هزار تن رسید^(۱). در این سال، به میزان ۴۷۶ تن انواع سموم دفع آفات نباتی و ۶/۱ هزار تن انواع بذر نیز در اختیار کشاورزان قرار گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۱۴۵/۴ و ۱۸/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد. دولت در سال ۱۴۰۰، در مجموع مبلغ ۹۴۵۳ میلیارد ریال به شرکت خدمات حمایتی کشاورزی جهت توزیع کود شیمیایی به صورت یارانه‌ای پرداخت کرد که نسبت به سال قبل از آن افزایش قابل ملاحظه ۹۶/۰ درصدی را نشان می‌دهد^(۲).

۱- میزان کود شیمیایی یارانه‌ای توزیع شده توسط دولت از طریق شرکت سهامی خاص خدمات حمایتی کشاورزی می‌باشد.

۲- شرکت سهامی خاص خدمات حمایتی کشاورزی، سهم کوچکی از بازار سموم بذور را در اختیار داشته و سایر شرکت‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی نیز در امر تامین، تدارک و توزیع سموم و بذور فعال می‌باشند.

۷-۳- تسهیلات بانکی

کشاورزی با ۳۹/۶ درصد رشد نسبت به پایان سال قبل از آن به ۲۰۸۵/۷ هزار میلیارد ریال رسید. از این میزان، سهم بخش غیر دولتی کشاورزی ۹۹/۹ درصد بود.

در پایان سال ۱۴۰۰، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش‌های دولتی و غیر دولتی

(هزار میلیارد ریال) جدول ۱۰-۳- مانده خالص^(۱) تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش غیر دولتی و دولتی کشاورزی

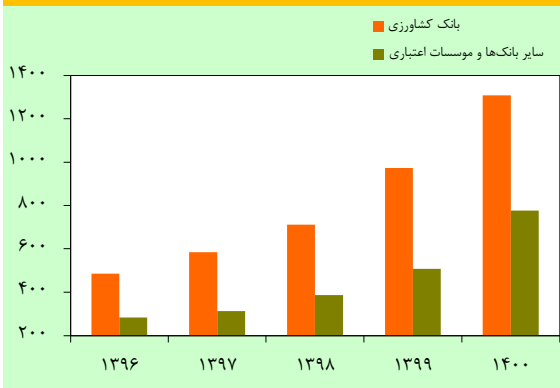
سهم(درصد)	درصد تغییر	پایان سال		
		۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۹۹/۹	۴۰/۸	۲۰۸۳/۶	۱۴۷۹/۹	بخش غیر دولتی
۶۲/۷	۳۴/۴	۱۳۰۷/۷	۹۷۳/۰	بانک کشاورزی
۳۷/۲	۵۳/۱	۷۷۵/۹	۵۰۶/۹	سایر بانکها و موسسات اعتباری
۰/۱	-۸۵/۱	۲/۰	۱۳/۷	بخش دولتی
۱۰۰/۰	۳۹/۶	۲۰۸۵/۷	۱۴۹۳/۶	جمع کل

۱- مانده خالص تسهیلات اعطایی پس از کسر مانده بدهی مشتریان و تسهیلات اعطایی در کلیه سرفصل‌های مربوط به مابه‌التفاوت نرخ ارز، سود و کارمزد سال‌های آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی (سهم بانک) و سود و کارمزد معوق به دست آمده است. در ضمن، مانده تسهیلات اعطایی شامل عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم نیز می‌باشد.

و «وجوه اداره شده و قراردادهای پرداخت کرد که ۵۱/۹ درصد نسبت به سال ۱۳۹۹ افزایش یافت. از کل تسهیلات پرداختی توسط بانک کشاورزی، ۸۶/۵ درصد (۹۳۵/۱ هزار میلیارد ریال) در قالب تسهیلات «غیر تکلیفی» و ۱۳/۵ درصد در قالب تسهیلات «تکلیفی» و «وجوه اداره شده و قراردادهای پرداخت شد.

ترکیب تسهیلات پرداختی بانک کشاورزی برحسب عقود اسلامی در سال ۱۴۰۰، نشان‌دهنده سهم بالای عقد مشارکت مدنی در میان سایر عقود است. در این سال، حدود ۶۳۴/۵ هزار میلیارد ریال تسهیلات در قالب عقد مشارکت مدنی پرداخت شد که ۵۸/۷ درصد از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و نسبت به مبلغ تسهیلات پرداختی در سال قبل از آن به میزان ۵۳/۹ درصد افزایش نشان می‌دهد.

نمودار ۲-۳- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها به بخش غیر دولتی کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

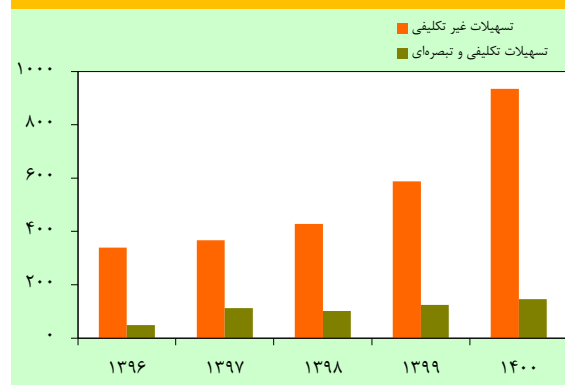

در پایان سال ۱۴۰۰، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی به بخش غیر دولتی کشاورزی به ۱۳۰۷/۷ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل از آن ۳۴/۴ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، سهم بانک کشاورزی از مانده خالص کل تسهیلات اعطایی به بخش دولتی و غیر دولتی کشاورزی ۶۲/۷ درصد بود که در مقایسه با سهم مزبور در سال ۱۳۹۹ معادل ۲/۴ واحد درصد کاهش داشت.

بانک کشاورزی در سال ۱۴۰۰، در مجموع حدود ۱۰۸۰/۹ هزار میلیارد ریال در قالب تسهیلات غیر تکلیفی، تکلیفی

نمودار ۳-۳- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

بررسی تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد تسهیلات با دوره بازپرداخت کوتاه مدت با ۷۷/۲ درصد بیشترین سهم از کل تسهیلات را به خود اختصاص داده که سهم مذکور نسبت به سال قبل از آن در حدود ۵۶/۷ درصد افزایش داشت.

بررسی ترکیب تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی از نظر نوع مصرف نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۰ پرداخت‌های بانک مزبور بابت فعالیت «صنایع وابسته و خدمات کشاورزی» بالاترین سهم (۴۵/۴ درصد) از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و با ۷۰/۶ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۴۹۰/۵ هزار میلیارد ریال رسید.

جدول ۳-۱۱- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت (هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	سال		تغییر درصد	سهم (درصد)	
	۱۳۹۹	۱۴۰۰			
۷۷/۲	۷۴/۸	۸۳۴/۵	۵۶/۷	۱۴۰۰	کوتاه مدت
۱۰/۶	۱۰/۶	۱۱۵/۰	۵۲/۵	۱۳۹۹	میان مدت
۱۲/۲	۱۴/۶	۱۳۱/۳	۲۶/۷	۱۳۹۹	بلند مدت
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۸۰/۹	۵۱/۹	۱۳۹۹	کل

ماخذ: بانک کشاورزی

۳-۸- بیمه محصولات کشاورزی

یارانه‌های دولتی تامین می‌گردید؛ به گونه‌ای که سهم یارانه دولتی از کل غرامت پرداختی در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ حدود ۶۸/۷ درصد بود و ۳۱/۳ درصد از محل حق بیمه دریافتی از کشاورزان تامین شد. با توجه به عدم ایفای به موقع تعهدات دولت در خسارت پرداختی، بانک کشاورزی طی سال‌های گذشته همواره نسبت به تامین کسری صندوق بیمه کشاورزی اقدام کرده است.

مجموع خسارت پرداختی توسط صندوق بیمه کشاورزی به فعالیت‌های مختلف بخش کشاورزی در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، حدود ۳۳/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال زراعی قبل از آن حدود ۱۱۰/۸ درصد افزایش یافت. با توجه به ماهیت زیان‌ده بودن این صندوق، طی سال‌های گذشته بخش عمده‌ای از غرامت پرداختی از محل

جدول ۳-۱۲- عملکرد صندوق بیمه کشاورزی

خسارت پرداختی (میلیارد ریال)			سطح بیمه شده			
درصد تغییر	۱۴۰۰	۱۳۹۹	درصد تغییر	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۲۱۷/۴	۱۵۸۷۴	۵۰۰۱	۴۲/۳	۳۵۶۵	۲۵۰۵	زراعت (هزار هکتار)
۴۰/۱	۱۱۷۸۸	۸۴۱۲	-۱/۵	۷۲۸	۷۳۹	باغات (هزار هکتار) (۱)
۱۸۴/۱	۴۴۴۰	۱۵۶۳	۱۷۱/۱	۲۴۲۱۶	۸۹۳۱	دام (هزار واحد دامی)
۶۳/۷	۶۴۷	۳۹۵	۱۸/۲	۱۳۱۴	۱۱۱۲	طیور (میلیون قطعه)
-۵/۹	۲۶۷	۲۸۳	۱۰/۱	۲	۲	آبزیان (میلیارد قطعه)
۰	۰	۸	۱۹۶/۴	۸۳	۲۸	تاسیسات و ماشین‌آلات (دستگاه)
۱۱۵/۹	۲۹	۱۳	-۲۲/۲	۸۰۱	۱۰۳۰	منابع طبیعی (هزار هکتار)
۱۱۰/۸	۳۳۰۴۴	۱۵۶۷۵	-	-	-	جمع کل

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

۱- شامل زیربخش تنه درختان نیز می‌باشد.

حدود ۳۲/۳ درصد افزایش داشت. صندوق بیمه کشاورزی بابت خسارات وارده به اراضی زراعی و باغی تحت پوشش بیمه، ۲۷/۷ هزار میلیارد ریال غرامت پرداخت کرد که در مقایسه با سال قبل از آن حدود ۱۰۶/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد.

براساس گزارش صندوق بیمه کشاورزی، در سال زراعی ۱۴۰۰-۱۳۹۹، حدود ۴/۳ میلیون هکتار از اراضی زیر کشت ۲۰۰ محصول زراعی و باغی، در برابر زیان‌های ناشی از عوامل قهری و طبیعی تحت پوشش بیمه این صندوق قرار گرفت. وسعت اراضی تحت پوشش نسبت به سال ۱۳۹۹

جدول ۳-۱۳- اراضی زراعی و باغی بیمه شده و خسارت پرداخت شده به کشاورزان

سهم (درصد)	درصد تغییر	خسارت پرداختی (میلیارد ریال)		سهم (درصد)	درصد تغییر	سطح اراضی بیمه شده (هزار هکتار)		
		۱۴۰۰	۱۳۹۹			۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۴۲/۹	۲۴۵/۶	۱۱۸۶۸	۳۴۳۴	۶۲/۱	۳۱/۵	۲۶۶۸	۲۰۲۹	گندم
۲/۸	۱۸/۹	۷۸۶	۶۶۱	۱/۶	۲/۲	۶۸	۶۶	برنج
۷/۲	□	۱۹۸۳	۳۰۱	۱۱/۶	۱۹۵/۹	۵۰۰	۱۶۹	جو
۰/۷	۷۵/۱	۲۰۶	۱۱۸	-۰/۹	-۲/۴	۳۷	۳۸	چغندر قند
۱/۵	۱۵۲/۸	۴۲۳	۱۶۷	۲/۴	-۱۸/۴	۱۰۵	۱۲۸	کلزا
۱۹/۰	۷۶/۵	۵۲۶۳	۲۹۸۲	۵/۶	۱/۰	۲۳۸	۲۳۶	پسته
۲۵/۸	۲۴/۱	۷۱۳۴	۵۷۵۰	۱۵/۸	۱۷/۲	۶۷۸	۵۷۸	سایر
۱۰۰/۰	۱۰۶/۲	۲۷۶۶۲	۱۳۴۱۳	۱۰۰/۰	۳۲/۳	۴۲۹۳	۳۲۴۵	جمع

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

در سال مورد بررسی، شبکه تعاونی‌های روستایی حدود ۶/۲ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی را با قیمت‌های توافقی خریداری کردند که در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۹ با ۹/۵ درصد افزایش مواجه بود. در این سال، به میزان ۱۴۸/۶ هزار تن انواع محصولات کشاورزی به صورت تضمینی توسط تعاونی‌ها خریداری شد که نسبت به سال قبل از آن حدود ۳۲ برابر افزایش نشان می‌دهد.

۳-۱۰- بازرگانی خارجی در بخش کشاورزی

۳-۱۰-۱- صادرات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۰ حدود ۸/۵ میلیون تن انواع کالای کشاورزی به ارزش ۵/۳ میلیارد دلار به خارج از کشور صادر شد که نسبت به سال قبل از آن به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب معادل ۳/۴ و ۱۴/۱ درصد کاهش یافت. در این سال، صادرات کالاهای کشاورزی ۷/۰ درصد از وزن و ۱۱/۰ درصد از ارزش کل صادرات گمرکی کشور را به خود اختصاص داد^(۱).

در سال مورد بررسی، گروه محصولات زراعی به لحاظ وزن ۶۱/۵ درصد از کل صادرات کشاورزی را شامل می‌شد، لیکن گروه محصولات باغی علی‌رغم سهم وزنی ۲۹/۳ درصدی، معادل ۴۷/۵ درصد از ارزش صادرات کشاورزی را به خود اختصاص داد.

۱- وزن و ارزش کل صادرات گمرکی کشور در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ بدون احتساب میعانات گازی محاسبه شده است.

۳-۹- عملکرد شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی،

روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی

براساس گزارش سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران، در پایان سال ۱۴۰۰، تعداد شرکت‌های تعاونی روستایی، روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی در کشور به ۶۷۱۰ شرکت رسید. تا پایان این سال، شرکت‌های مزبور ۶/۲ میلیون نفر از روستاییان را تحت پوشش خود قرار دادند که از نظر تعداد شرکت و اعضا در مقایسه با پایان سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۱/۶ و ۰/۷ درصد افزایش یافت. در پایان سال ۱۴۰۰، تعداد اتحادیه‌های تعاونی روستایی شهرستان، کشاورزی و تولید روستایی به ۵۰۳ اتحادیه رسید که نسبت به سال قبل از آن ۰/۴ درصد افزایش یافته است. تعداد شرکت‌های عضو این اتحادیه‌ها نیز به ۵۴۵۷ فقره رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ معادل ۰/۸ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۱۴- وضعیت شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی

روستایی، روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
	شرکت‌ها		
۱/۶	۶۷۱۰	۶۶۰۵	تعداد
۰/۷	۶۱۶۸	۶۱۲۳	تعداد اعضا (هزار نفر)
۶۸/۹	۱۱۹۸۰	۷۰۹۴	میزان سرمایه (میلیارد ریال)
	اتحادیه‌ها		
۰/۴	۵۰۳	۵۰۱	تعداد
-۰/۸	۵۴۵۷	۵۵۰۰	تعداد شرکت‌های عضو
۷۸/۳	۳۳۰۲	۱۸۵۲	میزان سرمایه (میلیارد ریال)

ماخذ: سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

(وزن: هزار تن)		جدول ۳-۱۵- صادرات محصولات کشاورزی				(ارزش: میلیون دلار)
درصد تغییر		۱۴۰۰		۱۳۹۹		
وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	
-۵/۳	-۰/۸	۶۳۹	۶۸۰	۶۷۵	۶۸۵	دام و طیور(۱)
۹/۷	۵/۹	۱۲۱	۲۲۱	۱۱۱	۲۰۹	شیلات
-۳/۳	-۱۰/۰	۵۲۴۸	۱۸۷۰	۵۴۲۵	۲۰۷۷	محصولات زراعی
-۳/۹	-۲۱/۰	۲۵۰۲	۲۵۳۳	۲۶۰۴	۳۲۰۸	محصولات باغی
۶/۲	-۵/۷	۲۱	۳۰	۲۰	۳۲	جنگل و مرتع
-۳/۴	-۱۴/۱	۸۵۴۲	۵۳۳۴	۸۸۳۵	۶۲۱۰	کل صادرات کشاورزی
-۰/۹	-۷/۰	۷/۰	۱۱/۰	۷/۸	۱۸/۰	سهم بخش کشاورزی از کل صادرات غیر نفتی گمرکی(۲)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۱- شامل اقلام صادرات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- صادرات غیر نفتی بر اساس صادرات گمرکی (بدون احتساب میعانات گازی) می‌باشد. تغییرات سهم برحسب واحد درصد می‌باشد.

۳-۱۰-۲- واردات

وارداتی ۵۶۰ دلار بود که نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۹ حدود ۲۱/۷ درصد افزایش داشت.

در سال ۱۴۰۰، واردات گندم معادل ۷/۱ میلیون تن بود که در مقایسه با سال قبل از آن ۱۱۵/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. ارزش واردات گندم در این سال، با ۱۷۰/۵ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۲/۵ میلیارد دلار رسید.

مطابق آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۴۰۰ حدود ۳۰/۵ میلیون تن محصولات مختلف کشاورزی به ارزش ۱۷/۱ میلیارد دلار وارد کشور شد که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ از نظر وزن و ارزش به ترتیب ۲۸/۹ و ۵۶/۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. واردات کالاهای مذکور به ترتیب ۳۲/۳ و ۷۴/۲ درصد از ارزش و وزن کل واردات گمرکی کشور را تشکیل می‌دهد. در سال مورد بررسی، میانگین ارزش هر تن کالای کشاورزی

(وزن: هزار تن)		جدول ۳-۱۶- واردات محصولات کشاورزی				(ارزش: میلیون دلار)
درصد تغییر		۱۴۰۰		۱۳۹۹		
وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	
۱۱۳/۳	۳۹/۵	۲۲۳	۱۰۵۵	۱۰۵	۷۵۷	دام و طیور(۱)
-۴۲/۰	-۳۲/۸	۱۱	۳۲	۲۰	۴۸	شیلات
۲۸/۲	۶۱/۷	۲۸۸۶۷	۱۴۱۷۵	۲۲۵۰۸	۸۷۶۵	محصولات زراعی
۳۸/۰	۳۹/۹	۱۴۱۵	۱۷۹۸	۱۰۲۵	۱۲۸۵	محصولات باغی
-۲۸/۹	-۴/۸	۳۳	۵۵	۴۷	۵۸	جنگل و مرتع
۲۸/۹	۵۶/۹	۳۰۵۵۰	۱۷۱۱۶	۲۳۷۰۴	۱۰۹۱۲	کل واردات کشاورزی
۳/۹	۴/۲	۷۴/۱	۳۲/۳	۷۰/۳	۲۸/۱	سهم بخش کشاورزی از کل واردات گمرکی(۲)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۱- شامل اقلام واردات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- تغییرات سهم برحسب واحد درصد می‌باشد.

این بخش با کسری ۱۱/۸ میلیارد دلاری مواجه شد که در مقایسه با رقم مشابه سال ۱۳۹۹ معادل ۱۵۰/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۰، در نتیجه افزایش ۵۶/۹ درصدی ارزش واردات و کاهش ۱۴/۱ درصدی ارزش صادرات محصولات کشاورزی، تراز بازرگانی

به ترکیب واردات و صادرات بخش کشاورزی، رابطه مبادله این بخش از ۱/۵۳ در سال ۱۳۹۹ با کاهش ۲۶/۹ درصدی به ۱/۱۲ در سال ۱۴۰۰ رسید.

(دلار/تن) جدول ۳-۱۸- وضعیت رابطه مبادله بخش کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
-۱۱/۱	۶۲۵	۷۰۳	متوسط ارزش صادراتی
۲۱/۷	۵۶۰	۴۶۰	متوسط ارزش وارداتی
-۲۶/۹	۱/۱۲	۱/۵۳	رابطه مبادله

(میلیون دلار) جدول ۳-۱۷- تراز بازرگانی^(۱) محصولات کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۵۶/۹	۱۷۱۱۶	۱۰۹۱۲	واردات
-۱۴/۱	۵۳۳۴	۶۲۱۰	صادرات
۱۵۰/۶	-۱۱۷۸۲	-۴۷۰۲	تراز بازرگانی (۲)

۱- براساس طبقه‌بندی و آمار وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.
۲- علامت مثبت به معنای مازاد و علامت منفی به معنای کسری تراز بازرگانی می‌باشد.

در سال ۱۴۰۰، متوسط ارزش هر تن محصول صادراتی بخش کشاورزی با ۱۱/۱ درصد کاهش به ۶۲۵ دلار رسید. با توجه